

Agnieszka Jacewicz
Danuta Małkowska

KADRY I PŁACE 2025

**obowiązki pracodawców
rozliczanie świadczeń pracowniczych
dokumentacja kadrowa, podatkowa i ZUS**

Wydanie XXVI uaktualnione

Stan prawny: 1 stycznia 2025 r.

ODDK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa
Gdańsk 2025

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Wstęp	13

Rozdział I NAWIĄZANIE STOSUNKU PRACY

1. Charakterystyka i zasady nawiązania stosunku pracy	16
1.1. Istota stosunku pracy	16
1.2. Wykonywanie pracy poza siedzibą pracodawcy – praca zdalna	22
1.3. Zanim dojdzie do podpisania umowy o pracę	29
1.4. Zawarcie umowy o pracę	31
2. Obowiązki pracodawcy wobec nowo zatrudnionych	34
2.1. Badania profilaktyczne	34
2.2. Zapoznanie z aktami prawa wewnętrznego oraz przepisami RODO	36
2.3. Dokumentacja pracownicza	44
2.4. Bezpieczeństwo i higiena pracy	54
2.5. Ustalenie stażu pracy nowo zatrudnionego pracownika	56
2.6. Obowiązki w zakresie ubezpieczeń społecznych, ubezpieczenia zdrowotnego oraz podatku dochodowego	57
2.7. Obowiązki informacyjne zakładu pracy wobec komornika	61
3. Sankcje za naruszenie prawa pracy	61
3.1. Odpowiedzialność pracodawcy	61
3.2. Odpowiedzialność osoby prowadzącej sprawę kadrowe	65
3.3. Upoważnienie pracownika do przetwarzania danych osobowych	66
4. Ochrona danych osobowych – stosowanie RODO w sprawach pracowniczych	67
5. Przykład – przyjęcie pracownika do pracy	74
6. Inne formy angażowania pracowników	87
6.1. Zatrudnianie młodocianych	87
6.2. Praktyka absolwencka	94

Rozdział II WYNAGRODZENIE ZE STOSUNKU PRACY

1. Wynagrodzenie za pracę i zasady jego ustalania	100
1.1. Istota wynagrodzenia i jego elementy składowe	100
1.2. Termin i sposób wypłaty wynagrodzenia	102
1.3. Ochrona wynagrodzenia za pracę	103
1.4. Wynagrodzenie minimalne	103

2. Czas pracy i jego ewidencja	106
2.1. Normy i wymiar czasu pracy	106
2.2. Systemy czasu pracy	116
2.3. Ewidencja czasu pracy	120
2.4. Praca w dni świąteczne i w porze nocnej	124
2.5. Czas pracy kadry kierowniczej	129
2.6. Odpoczynek i przerwy w pracy	130
3. Praca w godzinach nadliczbowych	136
3.1. Istota pracy w godzinach nadliczbowych	136
3.2. Ustalenie przekroczenia norm czasu pracy	137
3.3. Rekompensata za pracę w godzinach nadliczbowych	141

Rozdział III

ROZLICZANIE I DOKUMENTOWANIE WYNAGRODZEŃ

1. Procedura naliczania wynagrodzenia	150
1.1. Ustalenie przychodu pracownika	150
1.2. Składki na ubezpieczenia społeczne finansowane przez pracownika	151
1.3. Składka na ubezpieczenie zdrowotne	157
1.4. Zaliczka na podatek dochodowy od osób fizycznych – rozliczenie z urzędem skarbowym	158
1.5. Wpłaty na pracownicze plany kapitałowe (PPK)	202
1.6. Pozostałe potrącenia obowiązkowe z wynagrodzeń	212
1.7. Wynagrodzenie w walucie obcej	222
2. Składki finansowane przez pracodawcę	225
2.1. Składki na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i wypadkowe)	225
2.2. Składki na fundusze pozaubezpieczeniowe (FP, FS, FGŚP, FEP)	232
3. Dokumentacja związana z wynagrodzeniem pracownika	244
3.1. Dokumentacja i opłacanie składek ZUS	244
3.2. Dokumentacja wynagrodzeń	251
3.3. Przechowywanie dokumentacji wynagrodzeń	255
4. Przykład miesięcznego rozliczenia wynagrodzeń	259
5. Wynagrodzenie pracownika delegowanego za granicę	270
5.1. Zasady delegowania pracowników za granicę	270
5.2. Zasady opodatkowania wynagrodzenia za pracę w przypadku oddelegowania za granicę	272
5.3. Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym od przychodów z pracy uzyskanych za granicą	277

Rozdział IV

WYNAGRODZENIE ZA CZAS NIEWYKONYWANIA PRACY

1. Urlop wypoczynkowy	284
1.1. Nabycie prawa, wymiar i zasady udzielania urlopu	285
1.2. Wynagrodzenie za czas urlopu	294
1.3. Ekwiwalent za niewykorzystany urlop	301
2. Inne dni wolne od pracy	306
2.1. Urlopy okolicznościowe	306
2.2. Zwolnienie od pracy z powodu siły wyższej	312
2.3. Urlop opiekuńczy	313

2.4. Urlop bezpłatny	315
2.5. Urlop wychowawczy	316
3. Wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy	323
3.1. Ustalanie prawa do wynagrodzenia lub zasiłku chorobowego	323
3.2. Zasady obliczania wynagrodzenia (i zasiłku) za czas niezdolności do pracy	329
3.3. Zasady obliczania wynagrodzenia za przepracowaną część miesiąca	342
3.4. Ujęcie składkowe i podatkowe świadczeń za czas choroby	345
4. Przykłady obliczania wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy	348

Rozdział V

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE I SOCJALNE PRZYSŁUGUJĄCE PRACOWNIKOM

1. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa	368
1.1. Świadczenia związane z chorobą ubezpieczonego	371
1.2. Świadczenia z ubezpieczenia chorobowego związane z opieką nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny	388
1.3. Przykłady obliczania zasiłków z ubezpieczenia społecznego	418
2. Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego	432
3. Pozostałe świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	434
3.1. Świadczenie przedemerytalne	434
3.2. Zasiłek pogrzebowy	436
3.3. Renta rodzinna	438
4. Świadczenia socjalne zagwarantowane w Kodeksie pracy	438
4.1. Odszkodowania i rekompensaty z tytułu utraty pracy	438
4.2. Odprawy rentowe i emerytalne	440
4.3. Odprawa pośmiertna	442
4.4. Ujęcie składkowe i podatkowe odpraw, odszkodowań, rekompensat	443

Rozdział VI

ROCZNE ROZLICZENIE Z URZĘDEM SKARBOWYM W ZAKRESIE PODATKU DOCHODOWEGO

1. Deklaracja roczna o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy (PIT-4R)	446
2. Informacja roczna o dochodach oraz o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy (PIT-11)	446
3. Roczne rozliczenie podatku dochodowego	451
4. Przykład rocznego rozliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych	453

Rozdział VII

OCHRONA STOSUNKU PRACY. ROZWIĄZANIE I WYGAŚNIĘCIE UMOWY O PRACĘ

1. Ustanie stosunku pracy	462
1.1. Ochrona stosunku pracy przed zwolnieniem	462
1.2. Wypowiedzenie stosunku pracy	468
1.3. Wygaśnięcie umowy o pracę	474
2. Obowiązki pracodawcy związane z rozwiązaniem umowy o pracę	480
2.1. Obowiązki wynikające z przepisów prawa pracy	480
2.2. Obowiązki związane z rozliczeniami publicznoprawnymi	487
2.3. Pomoc pracodawcy w sprawach emerytalno-rentowych	489
2.4. Przykład – zwolnienie pracownika z pracy	490

3. Upadłość lub likwidacja zakładu pracy	502
3.1. Obowiązki pracodawcy w przypadku likwidacji zakładu	502
3.2. Uprawnienia pracowników zlikwidowanego pracodawcy	507
3.3. Przywrócenie do pracy	510

Rozdział VIII
POZAPŁACOWE ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE

1. Podróże służbowe pracowników	514
1.1. Krajowe podróże służbowe	517
1.2. Zagraniczne podróże służbowe	527
1.3. Ujęcie składkowe i podatkowe podróży służbowych	532
2. Ryczałty i ekwiwalenty za używanie prywatnego samochodu do celów służbowych	535
2.1. Ryczałt za samochód	536
2.2. Ekwiwalent za rzeczywiście przejechane kilometry	537
2.3. Ujęcie składkowe i podatkowe ryczałtów i ekwiwalentów samochodowych	538
3. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (ZFŚS)	541
3.1. Istota i cel tworzenia funduszu	541
3.2. Podmioty tworzące fundusz	545
3.3. Źródła i zasady tworzenia funduszu	546
3.4. Ujęcie składkowe i podatkowe w zakresie ZFŚS	551
3.5. Świadczenie urlopowe	553
4. Świadczenia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy	554
5. Pozostałe świadczenia pracownicze	558
5.1. Posiłki i napoje profilaktyczne	558
5.2. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych	559
5.3. Ubiór służbowy	565
5.4. Artykuły spożywcze na potrzeby pracowników	566
5.5. Inne świadczenia rzeczowe, nieodpłatne lub częściowo nieodpłatne udzielane pracownikom	566
5.6. Ujęcie składkowe i podatkowe pozostałych świadczeń pracowniczych	572

Rozdział IX
ROZLICZENIE I DOKUMENTACJA WYNAGRODZEŃ OSÓB
ZATRUDNIONYCH NA PODSTAWIE UMÓW CYWILNOPRAWNYCH

1. Charakterystyka umów cywilnoprawnych	576
2. Zasady podlegania umów cywilnoprawnych ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz wypłatom na PPK	602
2.1. Umowa-zlecenie	602
2.2. Umowa o dzieło	609
2.3. Zasady podlegania i rozliczania składek osób mających ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy-zlecenia	611
3. Rozliczenia z urzędem skarbowym i ZUS z tytułu umów cywilnoprawnych	615
3.1. Podatek dochodowy i składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od umów-zleceń	615
3.2. Podatek dochodowy i składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od umów o dzieło	625

4. Rozliczenie płatnika z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych z własnym pracownikiem	630
5. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego dla zleceniobiorców	633
5.1. Warunki uzyskania świadczeń	633
5.2. Zasady ustalania podstaw wymiaru zasiłków chorobowych	635
6. Koszty podróży służbowej zleceniobiorcy	642
7. Przykłady rozliczania i dokumentowania wynagrodzeń osób zatrudnionych na podstawie umowy-zlecenia i umowy o dzieło	644
Wykaz aktów prawnych	663